

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputatio || excellentium. D. doctoru[m] Iohannis Eccij &
|| Andre[a]e Carolostadij q[uae] cepta est Lipsi[a]e ||
XXVII. Iunij. An. M.D.XIX.**

**Eck, Johannes
Karlstadt, Andreas**

[Erfurt], 1519

VD16 E 320

Quartadecima die Julij mane hora septima co[n]tinuauit Eccius preter
pactum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-32477

multo minus remitti potest humano iudicio, cū clausus p̄tatis nō debeat opari
nisi prior sit clausus scientie, que sciat quid & quantum soluat. Apud deū p̄ductis
orem esse penā q̄ culpā ex Augusti: concedo, salua tamē auctoritate Pauli
Ro: 7. dicentis. Non inuenio in me. hoc est. in carne mea bonum. cuius sentē
tia est. penam et p̄ctm̄ simul siniri. hec de prima p̄clusionē sed contra aliā dicit
esse manifestissime falsum. & p̄ter usum totius ecclēie q̄ quilibet sacerdos debet
absoluerē a pena & culpa penitentem. Et hoc p̄bat p̄imo ex dictis. i. ex nihilo.
Secundo p̄ rationē q̄ sacra p̄tate sit quoddā iudiciale & ad iudiciū ferendū p̄
tinet iurisdictionē. Jurisdictionē autē esse coartatā in inferiorib; p̄latis ad tollē
dam confusionē. tam in peccantibus q̄ in peccatis. Secundo in detestatōem
criminiū altoquin quilibet villanus sacerdos esset ep̄s archi: et papa. V̄ideo
et dico duo. Primum me nescire vsq; in hodiernum diem an coartatio istius iur
isdictionis fecerit hoc q̄ p̄tendit. sed criminū detestatiōem et p̄fusōis abla
tiōem. hoc certum est longe secus euenisse. Nam peccata crassissima etiam r̄s
dent in maiorib; curijs. que in p̄rijs parrochijs possent p̄uberitine puniri si
seruatus esset mod⁹ que instituerunt apostoli et seruauerūt sancti patres vsq;
post Ascensū conciliū Vbi definitū est et longe post seruati vt Dioceses nō p̄
miserent. & vnusquisq; penitret in sua diocesi. De quo extat cum alijs p̄clat
rissima ep̄stola Cypriani ad Lome: Ro: pontificē. 3. Nam cum statutū sit ab
om̄ib; nobis & equū sit pariter & iustum vt vnusquisq; causa illē audiat vbi
est crimē admissum. et singulis pastorib; portio gregis sit adscripta quā regat
vnusquisq; & gubernet. Rationē sui actus d̄no redditurus. oportet vsq; eos
quib⁹ p̄sum⁹ nō circūcurrere nec ep̄scopoꝝ p̄cordiā coherentē sua subdola &
fallaci temeritate cōfiderē sed agere illic causam suā vbi & accusatores habere
et testes sui criminis possint et. Loquit̄ em̄ de ijs qui in Africa peccauerūt et ad
Ro: ponti: Concucurrerāt. Et sic patet vsus primitiue ecclēie de ligandis et
soluendis peccatorib; cū autē vt apostolus actuum. 20. ostendit idem sit ep̄s
et p̄s byter. & ad Titum. i. quilibet ciuitas suum ep̄scopū habere debeat iure
diuino. Longe vtilior esset ad corripienda peccata mod⁹. si quilibet sacerdos
in sua parrochia ligaret & solueret penitentē. q̄ exemplū monstrauit apostol⁹
i. corint. 5. vbi cum Corinthijs p̄s spiritu tradidit fornicariū satbanē ob
furgans q̄ ipse nō fecissent Quo vero iure. aut qua ecclēie felicitate hic mod⁹
diuino iure p̄scriptus. & in tm̄ temp⁹ roborat⁹ sit sublat⁹ viderint alijs. ego
quidē negare non possum q̄ ad oculū videmus ita fieri. ita statim. q̄ tam pec
cantes q̄ peccata reseruent & vnt anie sex vel septem pastores scdm̄ sub et sup̄
imponant. Sed an ita debeat fieri aut expediat non diffinito. Scio q̄ inferior
tenetur obedire restringenti & vexanti quamq; nullo iure diuino. superior tamen
vt dicit conclusio mea grauissime peccat. si reseruet occulta peccata sine rōnas
bilissima causa. Immo adhuc dubito & quantum capio credo sine temeritate nullo
lum occultū peccatū debere reseruare aut posse Optās audire p̄bationē d̄riā.
¶ Secundo dico ecclēsiā non esse ruitura si idem plebanus ep̄s Archiep̄s
& papa esset. ac sola cōcordia coherentē vt Cyprian⁹ Et sicut vsus prioris ecclēie
fuit iungent. ¶ Proinde q̄ et damnatus fertur articulus in Constan: cōcilio
de ista reseruationib; non satis curo. hoc scio q̄ p̄batus fuit et reprobat⁹ ista
reseruatō in primitiua ecclēia et institutiōe apostolorū. et nūc quocq; vt miser
rima ecclēie expertentia docet. esset vtilissimus et saluberrim⁹ ad coercenda
peccata. et tollendā detestabilē confusionē omnīū ep̄scopatuū. quā hodie vis
demus. qua causa aut sit suo tempore mutatus transeo. Durabilem inuenio
mutabilem relinquo. hec in arbitrium iudicū. hora transiit.

Quarta decima die Julij mane hora septima
cōtinuauit Ecclius p̄ter pactum.

p

Secius:

¶ Reuerendus pater ab initio satis glouanter perspexit per me adducta
quasi sibi minime obstant que maxime aduersant. nam ipse voluit in sermone
vulgari non fieri commutatione pene eterne in penam temporalem. et opinioni communi
contradixit quasi non possit probari deum exigere aliquam satisfactione preter
portatione crucis. et in sermone latino collaudat dictum vulgari ultra omnes
enem doctrinam doctorum scholasticorum de penitentia datam. Nimmer thuen die
hochste puef. Optima penitentia noua vita secundum glossam eius addiderunt
talem persuasione ipse et pugnator qui si auerterit se impius a iusticia sua etc. Si
ad nouam penam imputat quod dicitur non recordari et pater. conclusio sua ma-
nifeste dicens peccare sacerdotem qui non absoluat a culpa et pena. huic errori
ego dixi sanctorum patrum auctoritatibus quibus ipse voluit illudere et auditores
fascinare quasi apud eum solus esset prae interpretandi sacra scriptura. Unde
bene adduxit contra eum Augusti: Non sufficit mores in melius commutare et a
malis factis recedere etc. Ubi est liquidissima doctrina ex sermone allegata esse
falsam. quia noua vita non est optima penitentia. cum non sufficiat secundum Augusti
et bene etiam doctrina illa improbat per b. Ambrosium lib. 2. de penitentia. c. 5. Apud
secundum Christi magisteris docuerunt penitentiam. et infra qui est agitur penitentiam non solum
dilucere debet lacrymis peccatum suum sed etiam emendationibus factis operare
et tegere peccata sua. Clarissima sancti patris verba quae emendationibus factis agere
de penitentia tegere debemus peccata. At cum auctoritates forent episcopales
deum non remittere peccata impunita. confugit ad mirabilem penarum distinctionem
quae tamen solitus est scholasticos ob distinctionum usum improbare. et dixit penam
qua deus vult peccata punire non posset auferri per hominem vel per papam. quod est omnino falsum
sissimum et praeter clarum annullatum. nam in penitentia facta commutatione pene certe
homo potest soluere illam penam per ipsum apostolum per reuerentem patrem inducitur. etc.
¶ Si nos ipsos iudicarem non utique iudicaremur a deo. quare si nos pro
hac pena satisfecimus. deus pro peccato a nobis aliam non erigit. alioquin praeter
appetam illud quod nos puniret. si deus vellet punire. iam bis puniret idipsum.
¶ Praeterea. Clara fuerunt Cypriani verba Chrysostomi: Grego. 4. Dicitur quod pena
intincta a sacerdote in satisfactione est pena deo debita et ita victor quae non im-
pleuerat penitentiam intincta a Cypriano dicitur nondum satisfecisse deo. quae et The-
odorus in suo praesiali. quae sequitur quasi ad verbum. Secta idipsum testatur. quae
forte nec ipsi auctores sicut nec Isidorus et satisfecit. Unde quidquid dicat
auctoritates omnes facere pro eo. tamen necessarium est quod corde dissentiat. Cum beatus
auctoritates doctrinam eius et conclusionem subuertant. si esset sacerdos peccat non ab-
soluendo a pena et culpa. tunc Episcopi peccassent non absolventes victorem a pena et
culpa. et omnes sacerdotes peccarent per orbem Christianum absolventes extra in-
dulgentias. neque releuat in eo quod debeat crucem portare et hanc penam exigat
deus. Quia ista crucis portatio non est aliud quam vita Christiana. sicut ipse reuer-
pater docte hoc exposuit. sed cum hoc oportet de praeteritis satisfacere et deum de-
precari de praeteritis. De Reseruatione casuum conclusio mea nihil habet. tamen refer-
uationes moderatas credo esse utiles quod etiam prelati in monasteriis exponunt.
¶ fateor ingenue me esse in voto Seronis in consilio Constantensi interpellatus
pro delenda in modica reseruatione casuum. et potissimum displicet mihi illa reserua-
tio. sicut et deo patri quam habet auaritia comitem. et pecuniarum penam annexam.
¶ Sectam non dicit rursus si sacerdos in sua parrochia esset episcopus et papa. certe
apparet mihi si esset illius pulcherrimi ordinis Hierarchiae corruptio quae etiam
esset ecclesiae subuersio. Sed maneat in praesentia. quia peccatum non manet impunitum
secundum Augusti et Grego: quare satisfactio merito tertia pars praesentis asserit et plene
probat Augusti in Enchi: per ordinem officiam nos satisfacere. pro scelere actis
Et ut vere dicit beatus reuerens pater Deus fecit pactum cum ecclesia. si ecclesia non

facit, deus facit. Ergo habeo propositū Scholasticorū & predicantium quod oportet
vel nos satisfacere, aut deus exiget, quod si per orationes nostras vel bona opera satis
facimus? cur illud non possit fieri accidente virtute clauis quas deus non frustra
sue sponse ecclesie contulit. Et cum iuxta Gregorij sententiā can: de cerero, 2. q. 7.
alii episcopi sunt vocati in prem sollicitudinis papa habet plenitudinē potestatis,
per indulgentias ab eo dadas satis fit poene pro peccatis debite, solutione ex the
sauro ecclesie facta, ut post Sixtum declarauit papa modernus precipiendo sub
pena excommunicationis ita doceri, teneri, & predicari quare si reuerens pater contra
doceat, predicet vel disputet iam est anathemate percussus. Placuit tamen mihi quod
vitra clauem potestatis beati posuit clauem discretiōis, cum tamen plures clauis potestatis
scholasticos doctores neget. Conclu: 7. resolutoiū, hec velis officio adijcere ve
futuri iudices aptius intelligerēt que nostra esset controuersia in hoc puneto,
quod si reue: pater stat sententie doctorū per me allegatorū non aduersabit nec
Scholasticis nec predicantibus: nec mihi, quare si voluerit etiam sententiā suā
per informariōe dñorum iudicū poterit clarius exprimere.

Martinus.

¶ Ad istas nentias et ineptias d. d. beati satis respondi repetit eam eadem et velut
ridiculus citharedus chorda semp oberrat eadem. Secundo scopum controuersie
non attingit, non enim questio est an deus peccatū multū dimittat, quod satis copio
se probant, sed an papa vel ecclesia remittat quas penas deus exigat, de hoc
nihil probant quod relinquo iudicio iudicum et omnium auditorū.

¶ Tertio obtulit hodie scrip: sanctas, ideo fito in eius probacione besterna
prima, ex Genesi, 30. ca: vbi probant penas requiri a deo, quas ibi scriptura
ostendit irremissibiles, Doleo quod d. d. ita profunde penetrat scripturas sicut tips
pula a quas, immo videtur fugere a facie earum sicut diabolus crucem, quare
satis reuerentijs patrū, pfero ego auctoritatē scrip: quod p mēdo iudicib, futuris.

Eccius.

¶ Quia impactes monachus scurrilis quedā addidit pieter gravitatē theolo
gicam de quo integri viri iudicent, an recte induxerim contra eum iudices sus
dicabunt, sed hanc fuisse materiā nostrā patet ex Con: 4. dicere deū remittēdo
culpam remittere penam et hoc erat sacrum pro nos voluendū et quod presert auct
toritatē sacre scrip: patrū: quasi ipse velut alterū oraculū Apollis solus habeat
scripturarū intelligentiā, ultra sanctos patres, & apparenter inducit auctoritatē
te beati pro me citatā. Dico duo. Primo me adduxisse in eū finem, ut ostenderet
cum impius auertisset se ab iniusticia sua deum adhuc recordari non quo ad
culpam, sed quo ad penam, quod facit pro Scholasticis et predicantibus.

¶ Secundo cum reuerens pater reflectit auctoritatē illam contra me quod peccare iste a
deo peccato Ade impostre sint irremissibiles a papa & hoie, verū est & fatco: quod
iste sunt pene que non solum consequuntur personam, sed etiam psequuntur naturā
et ergo non est mirū quod iste pene sint irremissibiles ab homie sed pro hoc non probat
penas personales pro peccato debitas non esse a papa vel sacerdote remissibiles,
Et in his remitto me ad iudices paratus mutare sententiā si me aliter ad mes
tus docuerint.

**Finita sunt hec. 14. die Julij hora octava
presente frequenti concione
auditorum.**

Soli Deo hono: et gloria. Anno. D. D. M. x.